

Temanummer

17

Maj
2003

DANMARKS DOMSTOLE

Sprogpolitik

*Du bliver
hvad du skriver*

Breve til borgerne

*Sådan kommer
man i gang*

*Dus med
Domstolsstyrelsen*

*P.M.V.
E.B. eller
Med venlig hilsen*

*Retskredsreform
– hvornår?*

*Pædagogisk træning til
nye undervisere*

Kontanter til kurser

*Verdens retssystemer
samles i database*

Indhold

Forord	2
Du bliver hvad du skriver	3
Breve til borgerne	4
Sådan kommer man i gang	6
Dus med Domstolsstyrelsen	7
P.M.V. E.B. eller Med venlig hilsen	8-9
Retskredsreform – hvornår?	10-11
Pædagogisk træning til nye undervisere	12
Kontanter til kurser	13
Verdens retssystemer samles i database	14
Kort Nyt: Bedre service fra styrelsen Nyt lønsystem Mange vil arbejde for domstolene	15
Næste nummer af Danmarks Domstole udkommer 1. juli Der er deadline for indlæg 21. maj	

Forord

Sproget har altid haft stor betydning for domstolene. Både det skrevne og det talte. Vores sprogbrug er præget af traditioner og af det behov for præcision, som hensynet til faglighed og retssikkerhed kræver. Men sproget udvikler sig hele tiden, og det er kun naturligt, at vi løbende sikrer os, at vi skriver og taler et sprog, som de fleste let forstår og føler sig trygge ved.

Det er derfor, vi nu har fået en sprogpolitik.

Politikken er ikke en facitliste. Den er heller ikke et diktat, men en samling gode råd om, hvordan vores sprog i breve og afgørelser kan blive lettere at forstå. Uden at vi mister præcisionen og nuancerne. Udsendelsen af politikken som tryksag lægger op til, at de enkelte embeder benytter lejligheden til at drøfte, hvordan de skriver. Det kan for eksempel være en ide at holde en temadag om sprog. Det har flere embeder allerede gjort – og det er oven i købet noget, der kan ydes økonomisk støtte til.

Forslaget til sprogpolitikken blev meget positivt modtaget, da vi havde det ude til høring ved embederne. Som eksempel skrev Højesteret, at udkastet var “et godt bidrag i bestræbelserne for at opnå en klar og forståelig sprogbrug ved domstolene”.

Derfor indgår sprogpolitikken allerede i vores undervisning, og i øjeblikket overvejer vi desuden behovet for at tilbyde særlige sprogkurser.

I Domstolsstyrelsen har vi taget nogle principdiskussioner om vores sprog i blandt andet breve, cirkulæreskrivelser og opdateringsmeddelelser. Og i den kommende tid vil vi bestræbe os på at skrive i overensstemmelse med sprogpolitikken. Vi vil også kontrollere, om det sker.

Samtidig er tekstudvalget gået i gang med det meget omfattende arbejde at gennemgå retternes standardtekster. Ordlyden af disse skal naturligvis også leve op til sprogpolitikken. Men desværre er det ikke noget, der kan ske fra den ene dag til den anden, så vi kommer til at væbne os med tålmodighed.

I mellemtiden håber vi, at artiklerne i dette nummer af Danmarks Domstole vil inspirere embederne til at gå i gang med at omsætte sprogpolitikken i daglig praksis.

Rigtig god fornøjelse!

Domstolsstyrelsen, maj 2003

Poul Søgaard
Formand for bestyrelsen

Bent Carlsen
Direktør

Justitia. Marmorfigur fra Marcus Gøyes gravmæle i Herlufsholm Kirke, udført i 1700 af Tomas Quellinus.

Du bliver hvad du skriver

Klæder skaber folk, siger man. Det gør sproget også. Et godt sprog kan understøtte, hvad domstolene gerne vil stå for. Stift og uforståeligt sprog virker til gengæld stik modsat.

Af sprogkonsulent Yngve Søndergaard

Den måde vi skriver på, har stor betydning for den måde vi opfattes på – for det billede som vores omverden får af os. Det er det første en sprogpolitik handler om. Sproget fremkalder billeder og forventninger på samme måde som en persons påklædning og en bygnings udseende gør det. Senere kan det så vise sig at vi tog fejl, for hverken sproget, tøjet eller husets fremtoning behøver nødvendigvis være identisk med de værdier eller kvaliteter der ligger bagved.

Sprog bliver ikke altid bedømt efter fortjeneste

Dommerne og deres medarbejdere har altid været omhyggelige og bevidste sprogbrugere. Interessen for sprogets nuancer, for det præcise begreb, det dækkende udtryk og det korrekte sprog er en uadskillelig del af det daglige arbejde. Det har jeg kunnet glæde mig over at opleve på alle de kurser i skriftlig kommunikation som jeg har holdt for domstolene gennem de seneste 10 år. Sprog og formulering har en fremtrædende plads i dommernes bevidsthed.

Men præcisionen, tekstens faglige kvalitet og korrektheden bliver måske ikke altid bedømt efter fortjeneste. Hvis modtagerne af en dom, et brev eller en vejledning ikke forstår teksten, skaber det mistillid og usikker-

hed – uanset hvor korrekt indholdet måtte være. Og hvis stilen og henvendelsesformen er stiv og gammeldags, skabes der billeder af tungt bureaukrati og kold autoritet. Sproget kommer til at modarbejde omgivelsernes oplevelse af den kvalitet, service og effektivitet som domstolene gerne vil være kendt for.

Grå cottoncoat og plisserede nederdele

ToldSkat spurgte i 2002 en række tilfældigt udvalgte borgere om hvordan de mente en ToldSkat-medarbejder ser ud. Svarene var “sjove, men ikke særlig flatterende”, som det blev formuleret i personalebladet. “Vi er kort fortalt grå, kedelige og håbløst gammeldags”. Kvinderne går “med plisserede nederdele til under knæet”, og mændene går med grå cottoncoat og grå herrebukser og er “sådan nogle, der sidder og piller bussemænd, mens de bladrer i Ligningsvejledningen”.

Nu er der i sig selv hverken noget galt i plisserede nederdele eller grå herrebukser, men fordomme om sprog og påklædning er vanskelige at udrydde. Den overførte betydning er ikke til at tage fejl af. Et besøg i hovedkvarteret i Østbanegade i København eller i en af regionerne vil imidlertid hurtigt afsløre at det er de færreste i Told-

Skat der i overført (eller bogstavelig) forstand har “knold i nakken og gammeldags briller”, og at det er et særsyn at se mænd “der sidder og piller bussemænd”. Det samme gælder, så vidt min erfaring rækker, et besøg ved embederne eller i Domstolsstyrelsen.

Et aktivt og stærkt instrument

Derfor er det vigtigt at have en sprogpolitik – og at holde liv i den. Den skal skærpe bevidstheden om at den sproglige formulering ikke blot gælder indholdet, men også formidlingen og udtrykket. Den faglige kvalitet skal altid være i orden, men det er ikke ligeegyldigt om man skriver det ved salg af rekvisit i ejendom indvundne provenu eller overskuddet ved salg af Jens Hansens gård. Der er også adskillige årtier mellem at skrive Retten skal herved bekræfte modtagelsen af Deres skriftlige henvendelse og Tak for Deres/dit brev eller Vi har modtaget Deres/dit brev.

Den skriftlige kommunikation kan være et aktivt og stærkt instrument til at understøtte hvad domstolene vil være kendt for: at varetage borgernes retssikkerhed og være et troværdigt, tillidsskabende og tidssvarende forum for konfliktløsning. Det handler sprogpolitikken om.

Breve til borgerne

Af informationsmedarbejder
Charlotte Kiberg, Domstolsstyrelsen

**Før skrev de til advokaten.
Nu skriver Retten i Svendborg,
så også borgerne kan
forstå dem.**

For tre måneder siden mødtes medarbejderne fra Retten i Svendborg for at bruge en hel dag på at tale om sproget. Efter frokosten gav sprogkonsulent Yngve Søndergaard dem en tilsyneladende simpel opgave: Se på hindrens breve. Er de til at forstå på tværs af afdelingerne? Kan de skrives anderledes?

Svaret var lige til at få galt i halsen.

“Vi opdagede, at det ikke altid var lige nemt at forstå det, de andre afdelinger skrev. Og så måtte vi jo spørge os selv: Hvad er det egentlig, retten sender ud? Vi ved, at vores målgruppe ikke er så god til at læse. Hvordan hænger det sammen med, at nogle af vores breve er skrevet så snørklet, at vi ikke engang selv kan forstå dem?,” siger dommer Kirsten Mathiesen, som er formand for rettens sprogudvalg.

Temadagen i kantinen under retsbygningen blev starten på et forløb, der skal ende med en egentlig sprogpolitik. Sproget forandrer sig dag for dag, brev for brev. Med tid til eftertanke, med ro til at prøve nye formuleringer af. Og med respekt for, at sprog er en personlig ting.

“Vores diskussioner om sproget bliver faktisk meget følelsesladede – så det er vigtigt, at vi tager os den tid, vi skal bruge. På et tidspunkt skal vi selvfølgelig være enige om, at sådan og sådan skriver vi. Men debatten om sproget skal have lov til at leve, og alle ansatte skal have lyst til at deltage i den. Derfor tager vi en prøveperiode med hver lille sproglige forandring. Det nytter ikke noget at trække fine principper ned over hovedet på medarbejderne, hvis de ikke forstår hvorfor – eller hvis de skal gøre vold på sig selv ved for eksempel at skrive du i stedet for De,” siger Kirsten Mathiesen.

Ældre damer i blomstrede kjoler

I rettens enkelte afdelinger er man gået i gang med at rette sine egne breve til, så sproget er mere nutidigt, mere forståeligt og også mere venligt. Desuden bruger medarbejderne afdelingsmøderne til at gå hinandens tekster efter i sømmene.

“Helt konkret betyder det, at vi skriver kortere sætninger i dag. Vi forsøger også at bytte nogle af de svære, lange fremmedord ud med almindeligt dansk – ind i mellem

undlader vi simpelthen at gengive paragraffer, hvis de ikke giver nogen mening for folk. Så skriver vi overskrifter på brevene og sørger for at få budskabet helt op i indledningen. Og endelig afslutter vi altid vores breve "Med venlig hilsen".

Man kan sige, at vi skriver til borgerne nu – før skrev vi til advokaten. Ikke af ond vilje, men bare fordi det aldrig før er faldet os ind at se på sproget for sprogets skyld. Især juristers papirsprog er dybt forankret i traditioner, og det får os til at skrive ord, vi aldrig kunne finde på at sige længere. Der er da for eksempel ingen af os, der siger De til folk. Vi siger du – men lige så snart det kommer på papir, har vi svært ved det.

Og hvad er det for et signal at sende til borgerne? Skriver vi så støvet og gammeldags, at dem derude må forestille sig, at retten er befolket af ældre damer i blomstrede kjoler?," siger Kirsten Mathiesen.

Hvordan taler vi til borgerne?

I naturlig forlængelse af dét spørgsmål planlægger rettens sprogudvalg at arrangere en temadag til efte-

råret, der skal sætte fokus på, hvordan rettens medarbejdere taler til borgerne.

"De fleste her i huset synes, at det er sjovt og spændende at arbejde med vores tekster, så hvorfor ikke også se på det sprog, vi taler? Hvordan bliver det opfattet af borgerne, når vi siger, som vi gør? Måske har vi en dum vane? Måske skal vi tale skrappere og mere bestemt til de besværlige kunder – eller er det lige omvendt? De medarbejdere, der sidder med fogedsager eller sager om forældremyndighed, kunne sikkert have stor gavn at lære, hvordan det virker at tale på en bestemt måde.

Sproget udvikler sig hele tiden. Det samme gør måden folk omgås på. Og så må domstolene følge med – i hvert fald hvis vi interesserer os for, hvordan brugerne opfatter os," siger hun.

*"Tror folk, vi er ældre damer i blomstrede kjoler?," spørger Svendborgs sprogudvalg. Fra venstre: afdelingsleder Karen Kisholt Carlsen, overassistent Birte Schneider og dommer Kirsten Mathiesen
Foto: Birthe Palle Jørgensen*

Sådan kommer man i gang

Af sprogkonsulent Yngve Søndergaard

En ting er at have en pæn tryksag med bevingede ord og gode råd om at bruge korte, overskuelige sætninger i et klart, nutidigt og venligt sprog. De færreste vil gå ind for det modsatte: uklare, gammeldags og uvenlige tekster. Noget andet er at få omsat en sprogpolitik, som man er blevet enige om, i praksis.

Temadag

En god start kan være at samle alle embedets ansatte til en temadag om sprogpolitikken. Det behøver ikke være en heldagsseance, men kan være en formiddag eller en eftermiddag. To eller måske tre timer hvor I diskuterer sprog og kommunikation i domme, kendelser, breve og vejledninger.

Det kan være en god ide at lade en intern "sproggruppe" forberede et oplæg – fx med udgangspunkt i nogle af kapitlerne i Sprogpolitik for Danmarks Domstole: kapitel 2 om overskrifter og indledninger, kapitel 3 om De/du og retten/vi/jeg, kapitel 8 om hvordan breve afsluttes, kapitel 11 om benævnelse af parterne og kapitel 12 om ord og begreber. Blot nævnt som forslag.

Men husk at det er vigtigt at der på temadagen er konkrete og aktuelle eksempler fra embedet at forholde sig til. Der skal levende tekster på bordet og på overhead'en. Ellers ender det alt for nemt i generelle holdningsudsagn og almindeligheder som ingen kan erklære sig uenige i.

Sproggruppen må gerne komme med provokerende forslag – det skærper den sproglige bevidsthed og åbner for argumenter som ingen var klar over at de havde.

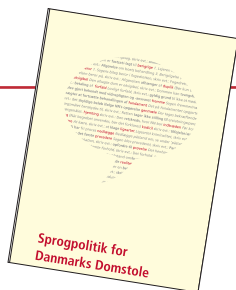
Indsamling og sprogrevision

Næste skridt kan være at sproggruppen indsamler typiske eksempler på embedets skriftlige kommunikation: domme, kendelser, breve, vejledninger mv. Og ikke blot hele tekster, men også standardformuleringer, bestemte vendinger og ord og begreber som kunne fortjene et sprogligt eftersyn. Det kræver tid og koster resurser, men det er umagen værd.

Nogle forslag til nyformuleringer kan sendes til Tekstudvalget, andre kan diskuteres internt og føre til nye måder at formulere sig på. Måske kunne embedet også hjælpe med til at udvide ordlisten i Sprogpolitik for Danmarks Domstole. En unik ordliste som kan få stor betydning for den måde juraen formidles på i Danmark. Ikke blot i det offentlige, i ministerier og styrelser og i den kommunale verden, men også blandt juraens folk i det private erhvervsliv. En "domstolernes ordbog" vil være en landvinding.

Inspiration

Ring til informationsmedarbejderen i Domstolsstyrelsen hvis I har brug for gode ideer til hvordan en temadag kan tilrettelægges.

► Nutidigt du men gammelt komma

For at tage det største først, så har Domstolsstyrelsen besluttet, at vi fra nu af som udgangspunkt skriver du i stedet for De i vores breve. Der kan selvfølgelig være situationer, hvor det vil være mere passende at skrive De. Men, altså, som udgangspunkt du til alle.

Vi har også besluttet, at vi vil bruge overskrifter i vores breve, og at de normalt skal indledes med en konklusion. Det vil sige, at for eksempel en afgørelse skal rykkes op til andet afsnit.

Og endelig er vi nået frem til, at vi vil blive ved med at bruge det traditionelle komma. Det kan godt være, at vi senere skifter til det nye, men her og nu ser det ud til, at langt størstedelen af befolkningen har det bedst med det gamle.

Stikprøvekontrol

Med de overordnede retningslinier i baghovedet går de forskellige kontorer nu i gang med at gennemgå og omskrive hver deres breve, både egne standardbreve og andre breve. Så snart de er færdige med det, skal vores interne sproggruppe på tværs af kontorerne sammenholde resultatet og sørge for, at der om nødvendigt bliver rettet til. Styrelsen moderniserer sit sprog samlet.

Dermed skulle vi allerede efter sommerferien være klar til at foretage en første stikprøvekontrol af, om vi nu også lever op til vores egne regler.

Så moderniseringen af sproget ikke bare blir noget, vi si'r, at vi gør.

P.M.V.
E.B.
Med

Af sprogkonsulent Yngve Søndergaard

Det kan godt betale sig at investere tid og kræfter i en sprogpolitik. Omverdenen ser faktisk forskellen.

Det hedengangne Hafnia var vist blandt de første der formulerede en sprogpolitik, og som ansatte professionelle sprogkonsulenter i organisationen. Ikke nogen god reklame, må jeg indrømme. Men fallitten skyldtes nu næppe Hafnias investering i sproget.

Med forvaltningsloven fra 1985 og den tidligere ombudsmand Lars Nordskov Nielsens betænkning om offentlig information fra 1987 (nr. 1117) begyndte der at ske noget i statsadministrationen. Mange steder fik man gennem 1990'erne en formuleret sprogpolitik, bl.a. i Arbejdsdirektoratet, der indtil for nylig kaldte sig Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen.

Synligt resultat i Arbejdsdirektoratet

I Arbejdsdirektoratet blev sprogprojektet ledet af en "kvalitetsgruppe" som både så på det juridiske indhold i afgørelserne og på sproget og formidlingen. Alle chefer og medarbejdere, inklusive direktøren, kom på kurser i skriftlig kommunikation. Det gav meget synlige resultater. Ikke blot blev afgørelserne "vendt på hovedet", så konklusionen kom frem

venlig hilsen

på første side. Papirordene, de bagvendte ordstillinger og de tidligere umanerligt lange sætninger blev luget ud – og det blev vedtaget at afgørelsesdelen højst måtte have et lix-tal på 45.

At sprogpolitikken stadig er en succes i direktoratet, skyldes bl.a. at der løbende bliver fulgt op på den. Hvert kvartal gennemgår kvalitetsgruppen et udvalg af aktuelle afgørelser og afleverer en vurdering af hvor de lever op til sprogpolitikken, og hvor de ikke gør.

P.M.V.

E.B.

Det blev også bemærket i omverdenen da Justitsministeriet i 1998 gennemførte en sprogpolitik. Igen skete det efter et omfattende kursusprojekt for chefer og medarbejdere – bl.a. med den nuværende rigspolitichef som engageret deltager. Interessant nok var det i første omgang det forsvundne “P.M.V. E.B.” der vakte størst opmærksomhed. Nu stod der pludselig “Med venlig hilsen”, og det gør der så vidt vides stadig væk. Senere er sprogpolitikken ble-

vet fulgt op med kurser for nye medarbejdere, og den trykte sprogpolitik fik så stor (eksport)succes at den måtte genoptrykkes i et stort oplag. Men en række andre ministerier og styrelser har også en vedtaget sprogpolitik med synlige resultater. Blandt andet Miljøstyrelsen og departementets landsplanafdeling gennemførte

uddelt til offentlige organisationer der kunne dokumentere en borger- og brugervenlig modernisering af den skriftlige kommunikation. Da ombudsmanden fik overrakt prisen, nævnte han i sin takketale at det var med en anelse vemod at han nu gav slip på traditionens papirord, de sirlige vendinger og de

“ Interessant nok var det i første omgang det forsvundne “P.M.V. E.B.” der vakte størst opmærksomhed. Nu stod der pludselig “Med venlig hilsen”, og det gør der så vidt vides stadig væk ”

en omfattende “sprogkampagne” i 1999-2000. Den daværende miljø- og energiminister Svend Auken ønskede sig nogle enklere og lettere tilgængelige notater og indstillinger. Det nyder Hans Chr. Smidt forhåbentlig gavn af nu.

Vemodigt farvel til kancellistilen

Hos Folketingets Ombudsmand var effekten af sprogpolitikken så synlig at institutionen i midten af 1990'erne modtog Statens Informations Sprogpris. Den blev fra 1990 til 1998

lange, smukt svungne sætninger. Og sådan er der sikkert en del der har det. De kan så til gengæld glæde sig over at de fleste modtagere i deres stille sind vil rose dem for at skrive klart, nutidigt og forståeligt – og at det vil føre til færre telefonopringninger og færre misforståelser. Ikke flere håndskrevne breve fra borgere der forgæves har ledt efter en duplik i deres toværelseslejlighed.

Retskredsreform – hvornår?

**Usikkerheden har varet længe nok.
Regeringen skylder os en hurtig melding om,
hvorvidt og hvornår vi får en retskredsreform.**

Af direktør Bent Carlsen, Domstolsstyrelsen.

Mange vigtige reformer og udviklingsinitiativer ligger i øjeblikket og venter på en afklaring af, om – og i givet fald hvornår – der skal gennemføres en retskredsreform.

Vi har i vores udviklingskitse fra april 2002 forudsat, at udviklingen ved Danmarks Domstole efter 2005 sker på baggrund af en gennemført retskredsreform.

En udskydelse af retskredsreformen til et tidspunkt efter 2005 vil forsinke den positive udviklingsproces, som Danmarks Domstole befinder sig midt i. Det vil efter min bedste vurdering være til ulempe for både samfundet og de ansatte ved retterne.

Usikkerheden for de ansatte om deres fremtidige arbejdsplads har varet længe nok. Den øger forståeligt nok ikke lysten til at tage del i udviklingsprocessen og gøre den ekstra indsats, som forventes af alle, for at Danmarks Domstole kan blive det velfungerende retsvæsen, som vi ønsker at være.

Og for samfundet betyder en udskydelse af retskredsreformen formentlig en udskydelse af en række andre retsplejere reformer, som blandt andet skulle være med til at give kortere ventetider, bedre retssikkerhed og en bedre anvendelse af vore ressourcer. Kort sagt: Et endnu mere velfungerende retsvæsen.

Regeringen skylder os en hurtig melding om, hvad der skal ske – eller ej.

Hvad er status?

Domstolsstyrelsen kender i skrivende stund ikke regeringens holdning til forslaget om en retskredsreform.

Man kan – hvis man ser bort fra en række mellemløsninger – forestille sig fire alternative udmeldinger fra regeringen:

1. Reform i 2005. Regeringen beslutter at fremsætte lovforslag med henblik på en snarlig gennemførelse af Strukturkommissionens forslag, d.v.s. omkring 2005.

2. Forsinket reform. Regeringen tilslutter sig i princippet forslaget fra Strukturkommissionen, men tidspunktet for iværksættelse af reformen udskydes til efter 2005.

3. Ingen beslutning om reform. Regeringen udskyder beslutningen om en retskredsreform.

4. Ingen reform. Regeringen beslutter ikke at tage initiativ til gennemførelse af en retskredsreform.

Reform i 2005

En beslutning om at fremsætte lovforslag med henblik på at gennemføre Strukturkommissionens forslag i 2005 vil efter Domstolsstyrelsens

opfattelse være den bedste løsning for både brugerne og de ansatte ved retterne. Beslutningen vil åbne vejen for gennemførelse af en række reformer, som vil kunne bidrage til at gøre Danmarks Domstole til et endnu mere velfungerende retsvæsen. Den vil samtidig mindske usikkerheden blandt de ansatte ved retterne om deres fremtidige arbejdsplads.

Forsinket eller udskudt reform

Den næstbedste udmelding fra regeringen ville efter min opfattelse være, at regeringen bakker op om Strukturkommissionens forslag og dermed tilkendegiver sin vilje til at gennemføre en retsplejere reform – blot et år eller to senere, end styrelsen hidtil har forudsat i sin planlægning.

En sådan udmelding vil – om end forsinket – give mulighed for at gennemføre de øvrige reformer. Den vil også give mulighed for at begynde planlægningen, så vi forhåbentlig kan mindske usikkerheden blandt de ansatte.

Samtidig er det dog væsentligt at holde sig for øje, at ventetiden – medmindre den kun bliver kortvarig – vil påføre os en række ekstraudgifter til bygninger, IT og uddannelse, hvis vi skal undgå, at borgerne skal tåle service- og kvalitetsforringelser i den kommende tid.

Vi kan ikke blive ved med at vedligeholde vores mange bygninger på så lavt et niveau, som tilfældet er i øjeblikket. De vil forfalde, og nogle af dem vil ikke længere være den værdige ramme om retshandlingerne, som de bør være.

Vi kan heller ikke undgå at skulle udskifte IT-kablerne i en lang række bygninger, hvis vores IT-udvikling skal kunne fortsætte og bringe os op på et acceptabelt teknisk niveau.

Vi kan heller ikke undlade at fortsætte med at uddanne ledere og administrative medarbejdere ved alle 82 byretter, hvis alle 82 byretter skal kunne fungere på hensigtsmæssig vis i overgangsperioden, indtil den nye retskredsstruktur kan iværksættes.

Ventetiden koster derfor ekstra penge og kræfter – og den forsinker udviklingen.

Samtidig betyder en bevaring af den nuværende struktur en fortsat og uforholdsmæssig stor administrativ belastning af de mindre og mindste embeder og vanskeliggør, at yderligere administrativ kompetence og ansvar lægges ud til retterne.

Ingen beslutning

Værre er det imidlertid, hvis regeringen vælger at udskyde selve beslutningen om en eventuel retskredsreform til et ukendt senere tidspunkt. I

så fald vil ikke alene usikkerheden blandt de ansatte bestå i en ukendt periode fremover, men også de øvrige retsplejere reformer må forventes udsendt på ubestemt tid. Og udviklingen ved domstolene bremses.

Denne situation vil tillige gøre planlægningen af den videre udvikling særdeles vanskelig for Domstolsstyrelsen. Selve målet for udviklingen – 25 eller 82 retskredse – vil være ukendt i en periode, hvis længde vi heller ikke kender.

Ingen reform

Den ubetinget mest negative udmelding fra regeringen vil dog stadig være, hvis regeringen beslutter, at den ikke vil gennemføre en retskredsreform. En enestående mulighed for at gennemføre en række gennemtænkte og sammenhængende reformer vil være tabt på gulvet. Det vil i givet fald i flere sammenhænge kræve grundlæggende nytænkning om, hvad alternativerne til Strukturkommissionens forslag kunne være på en lang række områder.

Behov for afklaring

Som nævnt vil vi fra Domstolsstyrelsens side af mange grunde foretrække, at regeringen i den nærmeste fremtid beslutter at fremsætte lovforslag, der åbner mulighed for gennemførelse af en retskredsreform som foreslået af Strukturkommissionen og

en samtidig gennemførelse af Retsplejerådets reformforslag. Herved vil vi få skabt den fornødne afklaring, således at vi i tæt samarbejde med de ansatte ved retterne kan begynde at planlægge gennemførelsen af reformerne.

Alternativt har vi fra regeringen brug for en udmelding, som både i forhold til de ansatte og i forhold til vores muligheder for at planlægge skaber den fornødne afklaring.

Uanset hvilken beslutning, regeringen træffer, er det imidlertid væsentligt for mig at understrege, at Domstolsstyrelsen fortsat vil gøre, hvad vi kan for at sikre en positiv udvikling ved retterne i de kommende år. Det betyder, at de ansatte ved retterne i betydeligt omfang skal inddrages i forandringsprocesserne, således at vi også i fremtiden kan tilbyde attraktive arbejdspladser for både nuværende og kommende medarbejdere.

Dygtige, interne undervisere er helt nødvendige for, at en organisation som Danmarks Domstole kan fungere. For at give flere mod på rollen, får alle nye undervisere nu tilbudet om pædagogisk træning.

Pædagogisk træning til nye undervisere

Af chefkonsulent Anders Meilvang, Domstolsstyrelsen

Vi bryster os af at have en stor og stærk grund- og efteruddannelse ved domstolene. Uddannelsen er skræddersyet til os – og den faglige kvalitet er meget høj.

Kvaliteten skyldes ikke mindst den meget store indsats, vores rundt regnet 60 interne undervisere lægger i arbejdet. Langt størstedelen af vores uddannelsesstilbud kan simpelthen kun varetages af vores egne folk, fordi de både har praktisk og teoretisk kendskab til de forskellige fagområder.

Nogle er fødte lærere. Men for de fleste er det at undervise i høj grad personlig udvikling. Det er ikke altid nok at være fagligt dygtig. Formidling af viden og erfaringer stiller også krav

om indsigt i pædagogiske værktøjer og god sans for planlægning. Derfor støtter styrelsen nu op om vores nye undervisere ved blandt andet at tilbyde dem den nødvendige, pædagogiske træning.

Vi håber, at det er et tilbud, der vil give mange flere mod på at undervise, når vi i den nærmeste fremtid opslår en række undervisningsstillinger.

Ingen uddannelse uden undervisere

Domstolsstyrelsen er meget taknemmelig for det store engagement, vores undervisere lægger for dagen. Men i øjeblikket oplever vi beklageligvis for tit, at undervisere siger op på grund af forhold ved embedet.

Samtidig er det blevet sværere at rekruttere nye folk. Derfor appellerer vi til, at embedschefer og kolleger viser forståelse for, at det uundgåeligt koster nogle ressourcer at have en medarbejder eller en kollega, der underviser.

Det er helt afgørende for udviklingen ved domstolene, at medarbejderne ikke bare har lyst til – men også mulighed for at undervise. Og undervisningen er hele organisationens fælles ansvar. Vi i Domstolsstyrelsen kan udbyde og sammensætte undervisningen – men vi er helt afhængige af, at der er medarbejdere, som kan og vil øse af deres viden og erfaringer. Uddannelse kan – i sagens natur – ikke gennemføres uden undervisere.

Kontanter til kurser

Af fuldmægtig Niki Corfixsen, Domstolsstyrelsen

Har du og din leder drøftet kompetenceudvikling som led i din medarbejderudviklingssamtale, eller overvejer du i øvrigt at videreudvikle dine evner gennem kurser, uddannelser eller lignende?

Så skal du være opmærksom på de nye regler for ansøgning om penge til kompetenceudvikling fra Kompetencefonden.

Kompetenceudvikling er et fokusområde ikke blot for Danmarks Domstole, men for alle statslige institutioner. Derfor besluttede Finansministeriet og de faglige organisationer i forbindelse med overenskomstforhandlingerne i 2002 at erstatte den tidligere ordning om statslig uddannelsesorlov med en ny Kompetencefond for statens medarbejdere.

Danmarks Domstole har fået tildelt 540.000 kr. til kompetenceudvikling for overenskomstperioden 2002-2003. Domstolsstyrelsen skal disponere over pengene inden den 1. oktober 2003. Danmarks Domstole har endvidere fået bevilget 360.000 kr. for perioden indtil 31. marts 2004. Fordelingen af midlerne vil ske løbende.

Hvornår kan du få penge?

Domstolsstyrelsen udsendte den 11. december 2002 en cirkulæreskrivelse, der gennemgår de nærmere regler for ansøgning om midler fra Kompetencefonden. Fonden yder i princippet støtte til alle typer af uddannelse, bare følgende forudsætninger er opfyldt:

- Kurset eller uddannelsesforløbet skal være led i en individuel udviklingsplan for den medarbejder, der ønsker at ansøge om midler. Den individuelle plan skal være i overensstemmelse med Kompetenceudviklingspolitikken for Danmarks Domstole og understøtte handlingsplanen for det enkelte embede. Det anbefales, at kompetenceudviklingen tilrettelægges i forbindelse med MUS, eller at udviklingsforløbet som minimum er i tråd med medarbejderens udviklingsmål, der fastlægges ved MUS.
- Forløbet skal være af mindst en uges varighed (37 timer) – også for deltidsansatte. Der skal være tale om et sammenhængende forløb, men forløbet kan opdeles i moduler, der kan fordeles ud over en længere periode.
- Medarbejderen og lederen skal sammen udarbejde en individuel ansøgning, som skal være begrundet og vedlægges den individuelle udviklingsplan. Både ansøgningen og udviklingsplanen skal være underskrevet af medarbejder og leder.

Medarbejderen skal desuden evaluere udviklingsforløbet på baggrund af et evalueringsskema, der vil indgå i en database hos Statens Center for Kvalitets- og Kompetenceudvikling (SCKK).

Kompetenceudviklingspolitikken for Danmarks Domstole udgør den overordnede strategi for den samlede

kompetenceudvikling for domstolernes medarbejdere. Det er derfor ikke nødvendigt, at embederne udarbejder deres egne kompetenceudviklingsstrategier. På den anden side vil sådan en strategi selvfølgelig kunne gøre det mere overskueligt at planlægge den samlede uddannelse og udvikling af embedets medarbejdere. ►

► Du kan finde cirkulæreskrivelsen om Midler fra Kompetencefonden til kompetenceudvikling af medarbejdere ved Danmarks Domstole på Intranettet under Uddannelse. Her kan du også læse Kompetenceudviklingspolitikken for Danmarks Domstole. Yderligere information om Kompetencefonden findes på www.sckk.dk.

Eksempler på uddannelser, kursusforløb mm., der har fået støtte fra Kompetencefonden:

Master i Etik og Værdier i Organisationer, Århus Universitet

Master of Public Management, Syddansk Universitet

Praktisk og effektiv ledelse, Danmarks Forvaltningshøjskole

HA Human Resource Management, DJØF

Excel Regneark I og II

PC-kørekort, lokale handelsskole – herunder enkelte moduler af PC-kørekort og PC-brugeruddannelse

Akademi Merkonom i ledelse

Forslag til undervisning, uddannelsesforløb, kurser mm., der kan modtage støtte:

Akademiuddannelsen til Statonom

Diplomstudiet i offentlig administration

Diplomstudiet i offentlig ledelse

Sprogundervisning

AMU uddannelser

Sproglig formidling

Åbent Universitet

DJØFs sommeruniversitet

Verdens retssystemer samles i database

Domstolsstyrelsen har sagt ja til at hjælpe Verdensbanken med at indsamle oplysninger om retssystemerne i foreløbigt 10 lande.

Af vicedirektør Henrik Hasseris Olesen, Domstolsstyrelsen

Verdensbanken er i stigende omfang begyndt at fokusere på "The Rule of Law" som en naturlig og fundamental forudsætning for at skabe fremdrift i verdens mindre privilegerede lande. Derfor har den taget fat på at skabe en database med grundlæggende oplysninger om retssystemerne i alle verdens lande. Formålet med databasen er at skaffe hurtig adgang til oplysninger om landenes retssystemer og gøre det muligt at foretage sammenligninger på tværs af landene. Det kan for eksempel være om antallet af dommere pr. indbygger, retssystemets struktur, forholdet mellem landenes bruttonationalprodukt eller udgifterne til retssystemet.

Verdensbanken havde oprindeligt forestillet sig, at man fra bankens hovedsæde i Washington selv kunne indhente oplysningerne. Den har imidlertid måttet indse, at opgavens omfang og kompleksitet gør det nødvendigt at lade organisationer fra nogle af bankens medlemslande stå for indsamling og verifikation af oplysningerne for grupper af lande. Derfor har banken i første omgang bedt Domstolsstyrelsen om at stå for arbejdet med 10 lande: Bulgarien, Makedonien, Albanien, Bosnien-Herzegovina, Jugoslavien, Hviderusland, Ukraine, Georgien, Armenien og Azerbadjan. På nuværende tidspunkt arbejder Canada og Japan med tilsvarende projekter.

Verdensbanken har tillkendegivet, at der på sigt kan blive tale om at bede Danmark om at indsamle data for endnu flere lande, ligesom den generelt har udtrykt interesse for et tættere samarbejde med Danmarks Domstole.

Vores placering i toppen af World Transparency's liste over lande uden korruption, domstolsreformen og – naturligvis allervigtigst – kvaliteten af vores retssystem i al almindelighed – gør os til en oplagt samarbejdspartner for banken.

Styregruppen er på plads

Der er etableret en styregruppe med deltagelse af landsdommerne Lis Sejr og Søren Axelsen, adm. dommer Svend Aage Feier og fuldmægtig Claus Mikkelsen og vicedirektør Henrik Hasseris Olesen fra Domstolsstyrelsen. Sekretariatsfunktionen vil blive varetaget af stud. jur. Mette Tidemann Juul.

Vi vil nu tage fat på indsamlingen af oplysningerne. En opgave, som helt åbenbart ikke er let. Vi har tænkt os at gøre brug af en række forskellige informationskilder. Selvfølgelig landenes ansvarlige myndigheder, men også personlige kontakter til organisationer og myndigheder i landene, danske diplomatiske repræsentationer og oplysninger fra Internettet. Planen er, at oplysningerne indsamles i løbet af foråret og sommeren. Herefter skal medlemmer af styregruppen i efteråret på møder med landenes myndigheder prøve at få verificeret eller korrigeret det foreliggende materiale.

Projektet finansieres af Verdensbanken og skal være afsluttet med udgangen af 2003.

Databasen "Legal and Judicial Sector at a Glance" kan i sin nuværende, ufuldstændige form findes på adressen: www4.worldbank.org/legal/legjr/

Mange vil arbejde for domstolene

Domstolsstyrelsen søger normalt nye dommerfuldmægtige og fuldmægtige til Domstolsstyrelsen/Procesbevillingsnævnet to gange om året. På grund af den bevillingsmæssige situation annoncerede vi ikke i efteråret 2002.

Men til gengæld oplevede vi en helt overvældende interesse, da vi her i februar på ny søgte jurister. Vi modtog således lige over 300 ansøgninger, hvoraf mange var fra meget kvalificerede og velmotiverede ansøgere.

Domstolsstyrelsen har holdt samtaler med godt og vel 40 af ansøgerne.

Bedre service fra styrelsen

Af specialkonsulent Jesper Wittrup, Domstolsstyrelsen

Domstolsstyrelsen ønsker i overensstemmelse med visionen for Danmarks Domstole løbende at evaluere og forbedre sin service i forhold til retterne. Derfor har styrelsen opstillet en række service- og kvalitetsmål for sine ydelser i 2003. Det drejer sig dels om generelle mål for f.eks. svar-tider og afgørelsernes kvalitet og dels om en række specifikke mål, der er knyttet til særligt væsentlige ydelser i de enkelte kontorer i styrelsen.

Service- og kvalitetsmålene skal hjælpe og støtte styrelsen med at sikre højeste kvalitet og service. Målostilling og måling skal bidrage til at

fokusere indsatsen mod det væsentlige og løbende tilvejebringe et feedback på arbejdet. Desuden skal styrelsen hermed opnå mulighed for at dokumentere forbedringer af service og kvalitet.

Styrelsen forpligter sig blandt andet til at svare på skriftlige henvendelser inden 10 arbejdsdage og til at udsende mødemateriale og referater til arbejdsgrupper senest henholdsvis 10 arbejdsdage før og 10 arbejdsdage efter møderne. Der er opstillet konkrete målsætninger for forbedringer af brugernes tilfredshed med styrelsens sagsbehandling og telefonservi-

ce. Og endelig er der opstillet en række helt specifikke krav til den service, brugerne kan forvente ved henvendelse til HOT-line i IT-kontoret. Samtlige service- og kvalitetsmål kan læses på domstolenes Intranet.

For at sikre en pålidelig vurdering af forbedringerne af styrelsens service vil et antal tilfældigt udvalgte embeder ved udgangen af 2003 blive bedt om at deltage i en mindre brugerundersøgelse. Desuden vil der blive nedsat et brugerpanel til at rådgive styrelsen om service og kvalitet. Vi håber, at vores brugere på denne måde vil hjælpe os til at blive (endnu) bedre.

Nyt lønsystem

Af Chefkonsulent Jens Pilegaard Larsen, Domstolsstyrelsen

1. juni tager Domstolsstyrelsen det nye Statens Løn System i brug

Domstolsstyrelsen er i skrivende stund ved at afslutte oplæringen af lønmedarbejderne i betjeningen af Statens Lønssystem, så vi allerede efter lønkørslen sidst i maj kan starte indrapporteringen til SLS.

I den forbindelse har vi ændret de standardskemaer (tastebilag), der anvendes af retterne til indrapportering af oplysninger om løn, ansættelse og sygefravær. Der har tidligere

været ca. 100 forskellige skemaer, der skulle anvendes alt efter hvilken hændelse, de skulle understøtte. Men skemaerne er nu blevet komprimeret til kun 15 skemaer, når systemet går i drift. Skemaerne er web-baserede og indeholder online hjælp. I forbindelse med overgangen til det nye system ophører Økonomistyrelsen med at udsende de uddata, som de seks lønsumsstyrede embeder

hidtil har fået. Til gengæld udarbejder Domstolsstyrelsen nye, forbedrede rapporter/uddata, som i højere grad vil understøtte embedernes behov. Du kan læse mere om det nye lønsystem på Økonomistyrelsens hjemmeside www.oes.dk. Alternativt kan du ringe til Jens Pilegaard Larsen : 3392 9567 eller Hanne Levin Pedersen: 3392 9555.

ISSN 1601-7137
ISBN: 87-91123-22-4

DANMARKS DOMSTOLE

Tidsskrift for ca. 2800
ansatte ved domstolene,
i Procesbevillingsnævnet og
Domstolsstyrelsen samt
interesserede brugere.

Udgivet af:
Domstolsstyrelsen
Store Kongensgade 1-3
1264 København K
Telefon 70 10 33 22
Telefax 70 10 44 55

Ansvarlig iflg.
medieansvarsloven:
Direktør Bent Carlsen

Redaktion:
Charlotte Kiberg

Grafisk tilrettelæggelse:
Jette Koefoed

Grafisk produktion:
Anton M. Jensen

Oplag: 3300

